

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 6Co/118/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114224710
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Straka
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8114224710.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Straku a sudcov JUDr. Michala Boroňa a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobcu: Orange Slovensko, a. s., Metodova 8, 821 08 Bratislava, IČO: 35 697 270, zastúpeného spoločnosťou Bobák, Bollová a spol. s r.o., advokátska kancelária, Dr. Vladimíra Clementisa 10, 821 02 Bratislava, proti žalovanému: W. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, XXX XX U. D. H., o zaplatenie 934,29 Eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu A., č. k. 13C/198/2014-79 zo dňa 30. 01. 2015 takto jednohlasne

rozhodol:

- I. Potvrdzuje sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti.
- II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom nepriznáva.

odôvodnenie:

Žalobca Orange Slovensko, a.s. (ďalej aj „operátor“) podal návrh na zaplatenie 934,29 Eur ako ceny za využitie telekomunikačných služieb z štyroch zmlúv (V V V V a na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 170 Eur, náhrady škody vo výške 450 Eur, zmluvné pokuty 785,42 Eur, spolu 934,29 Eur.

Okresný súd A. (ďalej len „prvostupňový súd“) uložil žalovanému zaplatiť za využité služby 314,29 Eur (poskytnuté služby). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol s odôvodnením, že jej zmluvné dojednanie nebolo urobené určite a zrozumiteľne, bez konkrétneho vymedzenia, tiež neboli preukázané predpoklady pre jej priznanie a žalobca neuniesol dôkazné bremeno na preukázanie porušenia povinnosti žalovaného zotrvať v zmluvnom vzťahu. Taktiež s poukazom na jej neprimerane vysokú výšku vzhľadom na zabezpečovanú povinnosť žalovaného v zmysle § 53 ods. 4, písm. k) OZ návrh na náhradu škody zamietol s odôvodnením, že neboli splnené zákonné predpoklady pre jej vznik, ako aj jej výška.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 O. s. p. tak, že prevažne úspešnému žalovanému ich náhradu nepriznal, keďže si nárok na ich náhradu neuplatnil.

Proti výrokom rozsudku o zamietnutí žaloby v časti výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol v rozsahu sumy 170 Eur s príslušenstvom podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca.

Žalobca mal za to, že názor prvostupňového súdu týkajúci sa uplatneného nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty je nesprávny. Dohoda o zmluvnej pokute zohľadňuje rozsah výhod, ktoré žalobca žalovanému poskytol a zohľadňuje aj časový aspekt porušenia zmluvných povinností. Dohoda o zmluvnej pokute rozlišuje, či došlo k porušeniu zmluvných povinností po uzavretí dodatku, alebo pred uplynutím dohodnutej doby viazanosti. Žalobca žalovanému pri uzavretí dodatku k zmluve č. V poskytol zvýhodnenie spočívajúce v poskytnutí 100 % zľavy z výšky aktivačného poplatku za zvolený program

TV Extra, 100 % zľavu z výšky aktivačného poplatku za mobilnú TV a zľavu z mesačného poplatku za užívateľský program TV extra na dobu viazanosti 24 mesiacov. Dohoda o zmluvnej pokute rozlišuje, či došlo k porušeniu zmluvných povinností po uzavretí dodatku alebo pred plynutím dohodnutej doby viazanosti. Dôvodom uzatvorenia dodatku bola pre žalovaného možnosť získať cenové zvýhodnenie. Prvostupňový súd sa nezaoberal skutočnosťou, že žalovaný mohol platiť žalobcovi za poskytnuté služby ceny podľa cenníka služieb bez hrozby sankcie za nedodržanie zmluvných povinností a že dohodnutá zmluvná pokuta neprevyšuje rozsah výhod, ktoré žalovaný na základe dodatku získal. Vzhľadom na výhody, ktoré žalovaný na základe uzatvorenia dodatku k zmluve získal, je výška dohodnutej zmluvnej pokuty primeraná, objektívne nespôsobilá poškodiť žalovaného ako spotrebiteľa. Žalovaný si dohodnuté zmluvné povinnosti neplnil od počiatku.

Krajský súd v A. ako odvolací súd preskúmal rozsudok prvostupňového súdu v jeho napadnutej časti spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 212 O. s. p., v rozsahu suspenzívneho (odkladného) účinku odvolania (zamietnutý výrok k zmluvnej pokute; § 206 O. s. p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Z obsahu spisu odvolací súd konštatuje, že prvostupňový súd správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil (§ 153 ods. 3 O. s. p.). Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec vo vzťahu k zamietnutiu žaloby v časti týkajúcej sa sumy 170 Eur s úrokom z omeškania 8,75 % ročne od 26.04.2013 do zaplatenia správne právne posúdil.

Odvolací súd si osvojuje náležité a presvedčivé odôvodnenie napadnutého rozsudku zo strany prvostupňového súdu, na ktoré poukazuje a na zdôraznenie správnosti rozsudku a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa.

Žalobca v podanom odvolaní namieta neprávne právne posúdenie veci, ako aj záver prvostupňového súdu o nesprávnych skutkových zisteniach (§ 205, ods. 2, písm. f, d O.s.p.)

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil sice správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Prvostupňový súd posúdil zmluvnú podmienku dohodnutú v článku 2.5 písm. b) v Dodatku k Zmluve o poskytovaní verejných služieb č. V zo dňa 04.12.2012 ako neprijateľnú podľa ust. § 53 ods. 4 písm. k) OZ s poukazom na jej neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením záväzku spotrebiteľa. Poukázal na to, že zo spisu nevyplýva tvrdenie žalobcu o porušení povinnosti žalovaného zotrvať v zmluvnom vzťahu, ktorý bližšie neurčil, ani ho nijako konkrétnejšie nevymedzil žalobca a tak nepreukázal porušenie povinnosti, teda ostatné predpoklady, ktoré by odôvodňovali uplatnenie zmluvnej pokuty. Porušenie povinností žalovaného taktiež nevyplýva ani zo žalobného návrhu, ani jeho príloh.

Podľa čl. 2 bodu 2.5 b) Zmluvy o pripojení č. zmluvy: V a jej dodatku z 04.12.20102: Účastník počas doby viazanosti poruší svoju povinnosť zotrvať v zmluvnom vzťahu s podnikom podľa zmluvy v znení tohto dodatku a po celú dobu viazanosti užívať bez prerušenia služby prostredníctvom prístupu, ktorého SN je uvedené v záhlaví tohto dodatku alebo účastník poruší svoju povinnosť neuskutočniť žiadny taký úkon, ktorý by smeroval k ukončeniu alebo účelom ktorého by malo byť ukončenie platnosti zmluvy a/alebo dodatku pred uplynutím doby viazanosti (bez ohľadu na to, či skutočne dôjde k ukončeniu dodatku alebo zmluvy), je účastník povinný uhradiť podniku zmluvnú pokutu vo výške 170 Eur, pričom pokiaľ k porušeniu povinnosti dôjde v období posledných šiestich mesiacov pred uplynutím doby viazanosti (ďalej tiež „druhá časť doby viazanosti“), výška zmluvnej pokuty sa bude postupne podľa nižšie uvedených pravidiel znižovať v závislosti od toho, koľko mesiacov má ešte uplynúť od okamihu porušenia zmluvnej povinnosti do konca doby viazanosti. Výška zmluvnej pokuty platnej pre druhú časť doby viazanosti sa vypočíta tak, že sa počet celých mesiacov medzi posledným dňom doby viazanosti a okamihom porušenia povinnosti (pokiaľ tento nastal počas druhej časti doby viazanosti) sankcionovanej zmluvnou pokutou vynásobí číslom, ktoré má v čitateli výšku zmluvnej pokuty ako je táto uvedená v predchádzajúcej vete a v menovateli číslo šesť. Výsledná cena zmluvnej pokuty získaná podľa pravidiel uvedených v predchádzajúcich dvoch vetách sa zaokrúhľuje na celé eurocenty nadol.

Právo na zmluvnú pokutu podľa tohto bodu vznikne podniku samotným porušením povinnosti účastníka, a to v okamihu porušenia povinnosti účastníkom, pričom toto právo nie je podmienené vykonaním žiadneho úkonu zo strany podniku (napr. odstúpením od zmluvy alebo prerušením či obmedzením poskytovania služby). Účastník je zároveň povinný uhradiť podniku náhradu škody, ktorej výška presahuje výšku dohodnutej zmluvnej pokuty. Zmluvná pokuta je splatná v lehote uvedenej vo výzve na jej zaplatenie, inak v lehote 14 dní odo dňa doručenia výzvy podniku účastníkovi.

Smernica Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zväžiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoje ako celok. Súdny dvor dokonca považuje ochranu spotrebiteľa podľa článku 6 Smernice za tak významnú, že sa má klásť principiálne na roveň vnútroštátnym pravidlám verejného poriadku a to v záujme vyššej kvality života.

Podľa ust. 53 ods. 1 veta prvá OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“).

Podľa § 53 ods. 4 písm. k) OZ, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 544 ods. 1 OZ, ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Podľa § 544 ods. 2 OZ, zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

Zmluvná pokuta je zabezpečovacím prostriedkom a vyjadruje peňažnú sumu, ktorú je dlžník povinný zaplatiť veriteľovi, ak poruší svoju zmluvnú povinnosť. Podstatnou náležitosťou dohody o zmluvnej pokute je určenie jej výšky alebo spôsobu jej určenia. Výška zmluvnej pokuty nie je zákonom limitovaná, avšak nemôže byť v rozpore so zásadou zakotvenou v ustanovení § 3 ods. 1 OZ. V dohode o zmluvnej pokute musí byť jednoznačne špecifikovaná zmluvná povinnosť, na porušenie ktorej sa zmluvná pokuta vzťahuje. Výška zmluvnej pokuty má byť zásadne primeraná významu riadneho splnenia zmluvy pre zabezpečenú stranu. Správne konštatoval prvostupňový súd, že zo znenia dohody o zmluvnej pokute v dodatku k zmluve o pripojení č. V nevyplýva jednoznačná špecifikácia porušenia povinnosti, na ktorú sa vzťahuje. Uvádzané pojmy „poruší povinnosť zotrvať v zmluvnom vzťahu, po celú dobu viazanosti užívať bez prerušenia služby“, „poruší povinnosť neuskutočniť žiaden úkon, ktorý by smeroval k ukončeniu alebo účelom ktorého by malo byť ukončenie platnosti zmluvy a/alebo dodatku pred uplynutím doby viazanosti bez ohľadu na to, či skutočne dôjde k ukončeniu dodatku alebo zmluvy“ sú podľa názoru odvolacieho súdu všeobecné a nejednoznačné.

Odvolací súd v súvislosti s odvolacou námietkou týkajúcou sa zohľadnenia časového aspektu porušenia zmluvných povinností a primeranosti výšky zmluvnej pokuty k zabezpečovanej povinnosti poukazuje na rozsudok Krajského súdu v A., sp. zn. 7Co/36/2015 z 27.04.2015, ktorý uvádza: „Výška zmluvnej pokuty v dodatku k zmluve o poskytovaní verejných služieb bola stanovená ako rozdiel medzi bežnou maloobchodnou cenou mobilného telefónu a kúpnu cenou, za ktorú žalobca odpredal mobilný telefón žalovanému a patrila za porušenie konkrétne vymenovaných zmluvných povinností, čo je zrejme z článku 2 bodu 2.5 dodatku. Takéto označenie postihujúce rôzne porušenia povinností zo strany spotrebiteľa je neakceptovateľné. Na tom nemení nič ani fakt, že žalobca sa snažil pri zmluvnej pokute zohľadniť časový aspekt porušenia zmluvných povinností, pričom k znížovaniu výšky zmluvnej pokuty dochádzalo až v prípade porušenia zmluvných povinností v posledných šiestich mesiacoch z celkovej 24 mesačnej doby viazanosti. Pri takomto dojednaní spotrebiteľ mal povinnosť uhradiť zmluvnú pokutu v plnej výške pri porušení zmluvných povinností počas prvých osemnástich mesiacov doby viazanosti, čo nemožno označiť za primerané. Je rozdiel medzi tým, či k porušeniu povinnosti došlo v 1. mesiaci zmluvného vzťahu alebo v 18. mesiaci doby viazanosti. Okrem toho nie každé porušenie povinnosti je

rovnakej intenzity a významu. Rovnako pri oneskorenej úhrade peňažného plnenia nemôže ostať bez povšimnutia výška pohľadávky vzniknutej porušením záväzku. Paušálne dojednanie zmluvnej pokuty umožňujúce zníženie výšky zmluvnej pokuty jedine pri porušení zmluvných povinností v poslednej štvrtine zmluvného vzťahu, ktoré vôbec nezohľadňuje intenzitu a význam toho ktorého porušenia povinností a ani výšku pohľadávky vzniknutej porušením záväzku predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku nakoľko výrazne znevýhodňuje spotrebiteľa a dodávateľovi umožňuje pri akomkoľvek i menej významnom porušení povinnosti uplatniť si voči spotrebiteľovi zmluvnú pokutu v plnej výške v prvých troch štvrtinách trvania zmluvného vzťahu.“

Ani odvolací súd nespochybnuje fakt, že žalovaný porušil zmluvu v časti o povinnosti platiť za poskytnuté služby. Žalobca však neurobil predmetom odvolacieho konania návrh na náhradu škody pre porušenie zmluvného záväzku. Predmetom odvolacieho konania je návrh na zaplatenie zmluvnej pokuty, ktorý správne prvostupňový súd zamietol. K primeranosti zmluvnej pokuty je treba dodať, že neprijateľnú zmluvnú podmienku obsahujúcu zmluvnú pokutu súdy nemôžu upravovať a teda ani moderovať plnenie z nej (porov. rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-618/10). Zmluvná pokuta v rámci súdnej kontroly obstoí buď ako celok alebo neobstoí a v takomto prípade niet právny priestor na to, aby z nej súd nejako moderoval plnenie do prijateľnej (primeranej) podoby.

Žalobca poukazuje na to, že žalovaný sa sám rozhodol pre produkt obsahujúci zmluvnú pokutu. Treba však poznamenať, že je to žalobca, ktorý v rámci svojej ofenzívnej obchodnej politiky ponúkol produkt s bagateľnou cenou telekomunikačných zariadení a prípadné straty spôsobené nebonitnými či nezodpovednými spotrebiteľmi má pokryť inštitút zmluvnej pokuty, ktorý pomerne paušálnym spôsobom umožňuje žalobcovi podávať žaloby. Stačí len meniť mena spotrebiteľov, čísla zmlúv a výšku pokuty. To najdôležitejšie, a to koľko mesačných plnení tzv. paušálov bolo neuhradených, zostáva akoby druhoradé. Žalobca evidentne zvolil takmer mechanické podávanie žalôb, pretože pre tento spôsob postačí podstatne menej vstupných údajov, (v podstate konštatovanie porušenia povinnosti platiť mesačné platby).

Asi by ťažko bolo možné namietat primeranosť zmluvnej pokuty, ak by vyjadrovala povinnosť zaplatiť alikvotnú časť z trhovej ceny aparátu podľa toho, koľko mesiacov z doby viazanosti spotrebiteľ neplnil. Predmetná zmluvná pokuta však takéto vyjadrenie neobsahuje. Nie je pritom relevantné, v akom rozsahu spotrebiteľ neplnil (slova žalobcu „neplní od začiatku“), ale dôležitý je obsah záväzku z objektívneho hľadiska. Teda či sankcia je adekvátna bez ohľadu na to, či došlo k porušeniu záväzku.

Žalovaný síce porušil zmluvnú povinnosť v prvom roku zmluvného vzťahu a môže sa javiť, že v jeho prípade obavy z poškodzovania spotrebiteľa nie sú namieste. Súdna kontrola štandardných zmlúv je však postavená na absolútnej neplatnosti neprijateľných klauzúl a bolo by v rozpore s cieľom smernice, ak by sa pred neprijateľnou podmienkou jeden spotrebiteľ chránil a druhý nie. Rozhodujúce je, že problémová zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán (porov. 6Co 113/2010).

Odvolací súd sa plne stotožňuje s prvostupňovým súdom o neprijateľnosti konštrukcie zmluvnej pokuty, ktorá umožňuje (objektívne) aj pri nezaplatení jedného „paušálu“ uplatniť zmluvnú pokutu v rozsahu ceny celého mobilného aparátu. To je aj pre odvolací súd neprijateľné a neraz to už súdy judikovali (porov. rozsudky vo veciach OS F. sp.zn.12C/236/2015, OS C. sp.zn.21C/172/14, OS Z. sp.zn.4C/142/2011 a iné). Žalobca namiesto porušovania zákazu ďalšieho používania neprijateľnej zmluvnej podmienky ju naďalej používa tak, že z nej uplatňuje na súde práva. Ide prima facie o udržiavanie protiprávneho stavu (§53a OZ; porov. rozsudok KS v A. vo veci 6Co 103/2015).

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti v rozsahu sumy 170 Eur s 8,75% ročným úrokom z omeškania od 26.04.2013 do zaplatenia postupom vyplývajúcim z ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p.. V odvolacom konaní bol žalobca neúspešný a žalovanému žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.